Táncold körbe Magyarországot online! – Somogy

2020/03/31

A sorozat most következő részeiben a Somogyba kalauzoljuk nézőinket, aminek köszönhetően a *Ugrós*, a *Lassú és friss csárdás* valamint a *Kanásztánc* lépéseit tanulhatják meg.

Nyolc tájegység jellegzetes táncait tanulhatja meg otthonában az Országos Széchényi Könyvtár segítségével. A táncok tanítását a legkiválóbb gyermekegyüttesek tagjai, a Szarvasi Gyermek Szólótánc fesztivál díjazottjai mutatják be.

A táncokat a MTA BTK Zenetudományi Intézet Néptánckutató Archívuma filmjeivel illusztráljuk, amelyeket az Országos Széchényi Könyvtár YouTube-csatornáján [1] tesszük közzé 2020. március 27-től kezdődően péntek délután 15.00, 17.00, 18.30 órától.

#táncold körbe Magyarországot online [2]

SOMOGY
Három epizód: Ugrós (13 perc), Kanásztánc (12 perc), Lassú és friss csárdás (13 perc)

A Balaton és a Dráva folyó között, ahogy az öregek mondják Somogyország dombos, erdőkben, mezőkben gazdag vidékén találjuk a magyar tánckincs legszebb, legrégiesebb táncait. A terület archaikus jellegét a közelmúltig megőrizte. A török korban a dombokkal tagolt erdős területen a falvak népe könnyebben rejtőzhetett el az ellenség elől, mint az Alföld sík vidékén élő lakossága. Így az itteni táncok eredete még a kora középkorra vezethető vissza. A somogyi terület elzártsága és az, hogy ezen a vidéken a pásztorkodás, legeltető állattartás a 20. század elejéig virágzott, kedvezett a régi kultúra és életforma megmaradásának. Ezért a somogyi tánchagyományban a későbbi eredetű csárdás mellett közkedveltek maradtak régi táncaink is.

Ugrós
Az ugrást Somogyban még a közelmúltban is a legrégiesebb formában táncolták. Mozgásanyagában nagyon hasonlít a kanásztáncra, ezért az ugrást a kanásztánc eszköz nélküli változataként is leírhatnánk. Valamikor a 19. század közepén alakulhatott ki, amikor a pásztorok heves és robbanékony stílusát a parasztság a saját ízléséhez kezdte alakítani, és annyira népszerű lett, hogy egészen a múlt század közepéig néhol még a csárdásnál is szívesebben járták.

Kanásztánc
A somogyi táncok legkülönlegesebb típusa a kanásztánc. A kanászos, vagy kondástánc a leírások és az öregek visszaemlékezései szerint a múlt századig gazdag eszközkezeléssel, párbajszerű mozdulatokkal átszőtt virtuóz tánc volt. A férfiak régebben valóban fegyverrel, karddal, baltával, majd később már más eszközzel, bottal, söprűvel virtuskodva táncoltak. Az ügyességi próba lényege az eszköz kerülgetése volt. A keresztbe rakott botot tánc közben érinteni, elrúgni nagy szégyen volt. Az eszközhasználat miatt a tánc figurái viszonylag egyszerűek, döntően a ti-ti-tá ritmikára épülnek.

Lassú és friss csárdás
A somogyi csárdás régies jellegét mutatja a lassú csárdás ún. „lejtő” formája, amikor a táncosok lábujjhegyről talpra ereszkedve, térdüket nyújtva, majd meghajlítva, folyamatos, hullámzó, lejtő mozgást végeznek. A régies táncformát kiegészítik a Somogyban jellegzetes változatos régies fogásmódok. A szemben álló összekapaszkodás mellett többféle kézfogásos változat is közkedvelt volt. A somogyi friss csárdások lenthangsúlyosak. Megőrizték azokat a régies névváltozatokat, amelyek a tánc főbb mozgásformáiról nyerték eredetüket. A lippenős, libbenős, mártogatós, kopogós elnevezések mind a friss csárdást jelölik. A friss itt is gazdagabb figurakészletű, mint a lassú. Jellemzőek, a lippentős, mártogatós, kopogós motívumok és a Somogyban a párelengedős csalogatás is fontos része a táncnak.

Közreműködött: Galga Zenekar, Chován Kálmán Művészeti Alapiskola, Sköcök gyermek táncegyüttes
táncosai: Jordán Ildikó, Garai Lilla, Szécsi Zsolt, Nádudvari Nándor
Felkészítő tanár: Barkó Erzsébet, Kiss Zoltán, Csasztvan András

Videók:

- Somogyi lassú és friss csárdás [3]
- Somogyi kanásztánc [4]
- Somogyi ugrós [5]

2020/03/20 - 11:45

Source URL: https://oszk.hu/en/node/4771

Links:

[1] https://www.youtube.com/user/nemzetikonyvtar/videos
[2] http://www.oszk.hu/hirek/tancold-korbe-magyarorszagot-online
[3] https://www.youtube.com/watch?v=n02mIN6l72k
[4] https://www.youtube.com/watch?v=cQiHsodqPo8
[5] https://www.youtube.com/watch?v=bAqKHA5L1Ro
[6] https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek